

Motion till riksdagen 2005/06:U2

av Allan Widman m.fl. (fp)
med anledning av prop. 2005/06:34

Utökat svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om befogenhet för Försvarsmakten att till skydd av svensk personal kunna agera självständigt inom ramen för det truppmaximum som riksdagen beslutar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om nödvändigheten av att förbättra förberedelserna för förstärkning av våra förband som deltar i internationella operationer.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att regeringen bör informera riksdagen om hur den aktuella operationen, säkerhetsläget och den allmänna situationen i Afghanistan utvecklas, lämpligen med sex månaders intervall.

Motivering

Alltsedan årsskiftet 2001/2002 har Sverige bidragit med trupp till Afghanistan. Landet är det sjätte fattigaste i världen och har de senaste decennierna drabbats av ockupation, inbördeskrig och terrorism. Lidandet för den afghanska befolkningen framstår till tid och omfattning som ofattbart.

Sverige har spelat en aktiv roll som både biståndsgivare och fredsfrämjare. Regeringens proposition om en utökad militär insats är därmed både naturlig och välkommen. Indirekt bidrar den också till att stärka säkerheten långt utanför Afghanistans gränser.

Säkerhetsläget i landet har generellt försämrats det senaste året. Flera attentat mot internationell militär har resulterat i många dödade och skadade. Detta förhållande, i kombination med långa avstånd och dålig infrastruktur, ställer särskilda krav på säkerhet för den svenska personalen.

Fel! Okänt namn på

Erfarenheterna från främst Kosovo i mars 2004 visar på hur en till synes stabil situation snabbt kan blossa upp på ett okontrollerat sätt. Dessvärre tog det lång tid för Sverige att få fram den förstärkning och avlösning som blev nödvändig. När svenska förband anlände efter ett par veckor var andra länders förstärkningar på väg hem. I en försvarsmakt som tyngs av ett materiellt arv från tiden för invasionsförsvaret och bemannas med i huvudsak värnpliktig personal är snabba insatser över långa avstånd ingen lätt sak. Det får dock aldrig bli en ursäkt för dålig beredskap när liv kan stå på spel.

Samtliga större internationella operationer har på förhand utsett och organiserat s.k. strategiska reserver. I en nödsituation går det inte att bortse från att dessa resurser kan bli otillräckliga eller att de inte kan disponeras för förstärkning av en svensk kontingent. Dessvärre finns det exempel på hur enskilda länder blivit mycket utsatta.

Efter tsunamin beslutade regeringen om att Räddningsverket skulle få särskilda befogenheter att snabbt sända iväg hjälppersonal i händelser av större katastrofer utomlands. Tidigare har verket behövt invänta regeringens beslut. Sveriges större åtagande i Afghanistan, i kombination med det försämrade säkerhetsläget, gör det naturligt att en motsvarande möjlighet till självständigt agerande i svåra situationer skapas för Försvarsmakten. Självklart måste detta ske inom ramen för regeringsformen och därmed inom den ”truppmarginal” som riksdagen beslutar om.

Om svensk trupps säkerhet står på spel får inte kravet på regeringsbeslut leda till att hjälpen inte hinner fram. I vilken mån tidsutdräkten beträffande Kosovo förra året berodde på svårigheter att rekrytera och sätta samman förstärkningsförband eller på svårigheterna med beredning och beslut i Regeringskansliet kan diskuteras. Frågan är heller inte av avgörande betydelse. Det är tillräckligt att en befogenhet motsvarande Räddningsverkets vinner tid.

Befogenheten för Försvarsmakten att agera utan att behöva avvakta regeringsbeslut bör göras generell. Precis som för Räddningsverket måste myndigheten i efterhand så snart möjligt söka regeringens godkännande.

Vidare bör möjligheterna undersökas att hålla en mindre styrka i stående beredskap på hemmaplan som back-up för våra internationellt insatta förband. Det finns idag enheter som kan täcka viss del av tiden och på andra tider kan man kanske nöja sig med att ha personal som på förhand är vidtalad. Kosovo visade att beredskapen för avlösning och förstärkning har brister.

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner att den utökade insatsen i Afghanistan får pågå under en tid av två år. Folkpartiet liberalerna har inget att erinra mot detta. Den större omfattning som operationen nu får och den försämrade säkerheten i landet gör det dock lämpligt att regeringen regelbundet informerar riksdagen om hur operationen, säkerhetsläget och den allmänna situationen i landet utvecklas. En sådan översyn av operationen och åtföljande information bör lämpligen ges med sex månaders intervall.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 22 november 2005

Allan Widman (fp)

Birgitta Ohlsson (fp)

Heli Berg (fp)